

De Groene Schouwburg van Brugge

Alex Calmeyn

Positionering

Sinds geruime tijd mag Brugge zich een 'Werelderfgoedstad' noemen. Het gaat daarbij om een symbolische erkenning door de Unesco, waar behalve wat naambekendheid geen verdere voordelen aan verbonden zijn. De overgrote meerderheid van de bijna 1.000 sites en locaties die door de Unesco nog méér bestempeld worden als 'Werelderfgoed', bevindt zich in Europa. Binnen die cluster snijdt het dus geen hout om Brugge te positioneren als een 'unieke bestemming' in de toeristische markt. De Unesco-waardering bestaat zelfs bij de gratie van toeristische herkenbaarheid, en is als zodanig contraproductief bij de culturele dynamiek van Brugge. Méér nog: overal in Europa worden jaarlijks tussen de 3.000 en 4.000 stadsfestivals en festivalletjes georganiseerd in de publieke ruimte (lees verder: 'Linz'). In deze context wil onze eigen stad zich de jongste jaren profileren op de evenementenmarkt, met 'Brugge 2002 - Culturele Hoofdstad van Europa' als deprimerende uitschieter: begin 2003 was iedereen dat wonderjaar alweer vergeten. Evenmin slagen kleinschalige initiatieven zoals Klinkers, *Corpus Brugge '05* of het Concertgebouw erin om Brugge te verzekeren van een verdiende USP (*Unique Selling Proposition*). Intussen loert overal in Europa zware concurrentie om de hoek, waardoor Brugge verplicht wordt om creatiever na te denken over zijn toekomst. Ook het promotioneel omschrijven van Brugge als een 'intieme stad' blijkt dan een cynische definitie, gerekend bij het jaarlijks opduikend voyeurisme van honderdduizenden glurende bezoekers. 'Intimiteit' en 'exhibitionisme' zijn nu eenmaal begrippen die elkaar uitsluiten in een kleine stad als Brugge.

Onze stad heeft nood aan een profiel dat eigen is en hedendaags. Ondanks vele pogingen, slaagt Brugge er niet in om zich het oubollige imago van het lijf te schudden. Het *product* Brugge is het nu eenmaal aan zichzelf verplicht om zijn verworven *romantisch* karakter te behouden, omwille van het inkomend toerisme. Enerzijds is dat toerisme een mooie melkkoe, anderzijds een taboe. Een melkkoe omwille van de niet te miskennen economische impact, waarbij vooral een bepaald type kleinhandel en horeca gedijt. Ook een taboe, omdat de bewoonbaarheid en de leefbaarheid van de binnenstad andere prioriteiten zijn van het beleid. Om dat laatste te bewerkstelligen wordt het toerisme in veilige banen geleid, bijvoorbeeld door de invoering van een stedenbouwkundige 'Hotelstop' of een 'concentratie-model' in de Gouden Driehoek. Helaas is de stad met dergelijke maatregelen druk bezig om zichzelf te gijzelen, omdat ze dreigt nieuwe maatschappelijke tendenzen aan zich te laten voorbijgaan. Erger nog: Brugge is zich zelfs aan het isoleren van de wereld. We moeten durven bekennen dat Brugge al langer geen 'denkstad' (meer) is, maar verworden tot een ordinaire 'consumptiestad'. De cijfers uit het Groeningemuseum illustreren deze stelling. De Memling-tentoonstelling van 1994 lokte ruim 381.836 bezoekers. Tijdens Brugge 2002 trok de Van Eyck-tentoonstelling 321.356 belangstellenden. Voor 'Memling en het portret' van *Corpus Brugge '05* vonden nog amper 84.791 mensen de weg naar Groeninge. Deze neerwaartse spiraal is onthutsend.

De Zones A, B & C: drie toeristische Industrie-hoeken

Kan het tij keren? Nederland veroverde land op de zee, en ook Monaco stelde de plannen op om het Middellandse Zeeewater terug te dringen. We durven daarom vragen te stellen omtrent een mogelijke *territoriale* uitbreiding van Brugge-centrum. Zo pleiten we in deze bijdrage voor een model met drie imaginaire zones A, B en C, waarbij het toerisme in een hernieuwde hoedanigheid onze stad komt bezoeken.

De Historische Zone A

Tussen Minnewater/Zand, Markt en Burg bezoeken jaarlijks 3.000.000 toeristen het concentratiemodel van de 'Gouden Driehoek'. Deze lokale observatie toont aan hoe 'Toerisme' wereldwijd de belangrijkste industrie geworden is. De Brugse toeristische '*Gouden Industrie Hoek*' beslaat thans zowat 60 hectare (of circa 1/7 à 1/8) van de Brugse binnenstad, dat in zijn geheel zo'n 430 hectare omvat. Deze historische Zone A zou rechtstreeks kunnen aansluiten op de nog te creëren *toeristische industriegebieden* van een Zone B & Zone C.

De Evenementen-Zone B

Deze wordt gevormd door een nieuwe en denkbeeldige Toeristische *Industriële Driehoek*: deze tussen de Katelijnebrug, de Boeveriepoort en 't Zand. Bedoeling is om (vooral) de stationsomgeving te leren begrijpen als een *evenementenzone*. Om te investeren in een strategisch plan inzake ervaringseconomie, ook wel belevingseconomie genoemd, gaat het autoverkeer in deze Zone B zoveel mogelijk ondergronds. Bovengronds ontstaat een ruim bemeten verkeersvrije locatie, waar zich een openlucht recreatiezone ontwikkelt. Een waaiër aan activiteiten wordt mogelijk. Het krappe IJssculpturenfestival kan er ruim in omvang toenemen. Beursorganisatoren of zakentoeerisme kunnen er luxueuze tenten optrekken, bedoeld voor 1.000 personen. Grote rockconcerten vinden er plaats. Ook de zomerevenementen van Klinkers kunnen hier een massale opkomst verwelkomen. De historische-Zone A en deze nieuwe ervarings-Zone B sluiten rechtstreeks aan op de ontwikkeling van een derde Zone C: het Lappersfortbos.

De Ecologische Zone C : het Lappersfortbos

Bij Zone A (de historische Gouden Driehoek) en Zone B (een ervaringsgerichte zone) komt Zone C aansluiten: het Lappersfortbos. Bedoeling is om een nieuw toeristisch doelpubliek te bereiken, dat geïnteresseerd is in de relatie tussen 'cultuur' en 'natuur'. De gedachte aan themaparken en tentoonstellingen, of het opzetten van (tijdelijke) wandelroutes die zogeheten *eco-kunst* als uitgangspunt nemen, is zeker niet nieuw. Onder tientallen voorbeelden uit het verleden verwijzen we in eigen omgeving naar '*Nature Morte*' in Leuven (1997), een wandeltentoonstelling waarin de relatie tussen kunst en natuur centraal stond. Ook bij '*Beelden Buiten*' in Tielt (1998) stelden kunstenaars het thema van vergankelijkheid centraal. *Els Dietvorst* en *Veronika Pot* creëerden lemen beelden en constructies, zij exposeerden eerder in Brugge (*Aspecten*, 1996). In Parijs organiseerde de Fondation Cartier '*Etre Nature*', een zomertentoonstelling omtrent de esthetiek van kunst en natuur (1998). 'Eco-conceptuele' initiatieven zijn ook sterk ontwikkeld in noordelijk Europa, bvb. Kopenhagen 'Culturele Hoofdstad van Europa' (1996). Dit zijn inspirerende voorbeelden uit het verleden voor een

ecologische-Zone C in het Lappersfortbos. Biedt deze denkpijpe een nieuwe toekomst voor de Cultuurstad Brugge?

Zone C: Cultuur versus natuur en vice versa

Vraag is hoe de doorsnee mens in een wereld van grootschalige efficiëntie en overdadige mediaconsumptie de natuur nog wil begrijpen. Kan de verstrengeling van 'cultuur en natuur' een maatschappelijke uitdaging voorstellen? Waar landbouwers vroeger het onderscheid kenden tussen vele soorten plantgoed, onderscheidt de hedendaagse boerenjeugd types van machines, auto's en motoren, of de namen van computerprogramma's en ander digitaal jargon. Boerderijdieren worden industrieel gefokt in immense hangars en melk komt wellicht uit de NV Koe vandaan. Wat heet vandaag nog een leeuwerik, specht of pimpelmees? De 'natuurlijke' band met de natuur verdwijnt. 'Cultuur' is in vele, zometer alle opzichten de zingevende norm geworden. Worden daar genoeg vragen bij gesteld?

Intussen overtreffen de globale overheidsbudgetten voor 'Cultuur' ruimschoots de samengetelde uitgaven voor 'Natuur'. De uitdaging in Zone C wordt dan om 'Natuur' intensiever te benaderen als een vorm van 'Cultuur'. Bestaande cultuurfondsen kunnen zo in de natuur geïnvesteerd worden. De ontsluiting van het Lappersfortbos als een thematisch 'Natuurmuseum voor Hedendaagse Kunst' is het einddoel (naar analogie met andere 'Musea voor Hedendaagse Kunst'). Het betreft een permanent werkgebied voor eco-conceptuele kunstenaars die er met vergankelijke materialen aan de slag gaan. De geïnstalleerde werken blijven opgesteld tot zij helemaal vervallen zijn, wat behoort tot de eigenheid (de identiteit) van het Natuurmuseum. Het themabos Lappersfort genereert zowel een nieuwe stroom van bezoekers, als méér 'groen' in de grijs geworden wereld van cultuur.

Dit gedroomde Lappersfortbos stelt de Natuur voor als een uiting van hedendaagse Cultuur. Het thematisch ontwikkelde domein sluit nu ook nauw aan bij de kunsthistorische uitstraling van Brugge: Zone C vertegenwoordigt een culturele extensie van de Stad. De aanwezige eco-conceptuele kunst creëert een meerwaarde, waardoor de bezoeker langer in onze Cultuurstad wil verblijven. In het bos wordt de cyclus van groei en verval, van leven en dood gesymboliseerd (niet zozeer een 'work in progress', dan wel 'work in process'). Bovendien onderschrijft het gebruik van organische materialen in het nieuwe Lappersfortbos ook het bestaande groene imago van de Stad Brugge, dat hoog scoort met zijn aangelegde vesten en sterk uitgebouwde groendienst. Zowel de Stad, de Provincie als het Vlaams Gewest kunnen daarom deze Zone C perfect onderbouwen als project van 'groene' en 'culturele' recreatie.

Brugge, het Groene Theater

Vrijwel zeker mag de realisatie van een evenementen-Zone B beschouwd worden als een utopisch denkspoor. Brugge bleek in het recente verleden al niet rijp om een animerende schaalvergroting aan te gaan, zie het afgewezen project van de architect Eisenmann om het Concertgebouw te realiseren van 't Zand tot (bijna) aan het Station. De koudwatervrees om van het uitmuntende concept 'Benenwerk' een groot dansfestival te maken met Europese uitstraling, waaraan een veelvoud van dansende bezoekers zou kunnen participeren, is een ander veeg teken. Bovendien denken vele stadsgenoten ervoor terug dat nog méér toerisme de binnenstad te zwaar zou belasten. Wat in de Brugse geesten overheerst is de necrofiele nazorg voor het bestaande. De gerestaureerde monumenten hebben een decorfunctie. Bij vele

culturele activiteiten blijkt het decor het grootste evenement en de grootste troef. Daarom ligt het voor de hand dat Brugge ernstig moet investeren in een aantal nieuwe kwaliteiten van zijn decor. We stellen Brugge voor als een 'Groene Schouwburg', waarin de 'natuur' het groene 'straattheater' wordt. Wat is nu de huidige situatie?

Laat ons even wandelen door de stad. De Simon Stevinplaats (ooit het Westvleeshuis), het Pandreitje (ooit een stuk water), de Burg (ooit de Sint Donaaskathedraal): vele lege plekken in het stadsbeeld werden opgevuld met 'groen'. Ook langs de reien staan nu overal bomen. In de Vlamingstraat, ooit de belangrijkste straat van handelszaken, werd het zicht op de oude nathuizen met bomen geblindeerd. Vanuit de Academiestraat ziet men enkel bomen op het Jan Van Eyckplein, vanuit de Geerwijnstraat de bomen van het Muntplein. Ruim twintig jaar geleden bestond een groot project van stadsrenovatie erin om volwassen bomen aan te planten in de stadskern van Brugge. In Gent werd niet lang geleden ondermeer de Graslei heraangelegd, zonder er ook maar één boom neer te poten. Stad Gent gaat er vanuit dat de historische havenfunctie gerespecteerd moet worden. Ook Brugge is een oude havenstad. Maar Brugge bracht bomen in het stadsbeeld zoals gewone mensen een kamerplant in huis halen. Dat brengt een 'Biedermeyer'-sfeertje met zich mee. Die bomen staan daar nu als kleinburgerlijke decoratie opgesteld, waardoor de binnenstad vooral lijkt op een artificiële bloempot in open lucht. Kan het anders?

Van Lappersfort naar de vesten

Jazeker: cultuur kan van de natuur een avontuur maken, en vice versa. In hoger beschreven Zone B kan het historische traject van de tweede omwalling rond Brugge (1297) geëvoceerd worden, middels permanent opgetrokken brugconstructies. Van Begijnenvest tot de Hendrik Conscienelaan zouden mensen dan doorlopend fietsen en wandelen, klimmend en dalend op die loopbruggen van staal. Deze fungeren vooral als de dragers van riante hangende tuinen. Overdag stroomt het autoverkeer van de ringlaan eronder door. 's Nachts wordt alle planten- en bloemenpraal op briljante wijze uitgelicht. Hetzelfde scenario mag gelden aan de Bloedput, waar een soortgelijke overbrugging van de Bevrijdinglaan een bovengrondse omloop van de Brugse vesten zou stimuleren. Voor automobilisten wordt het oude Brugge opnieuw herkenbaar gemaakt, men rijdt de stad nu *bewust* in en uit. Wie deze nieuwe 'groene bruggen' passeert, weet meteen dat hij/zij zich bevindt in een stad van Groen Theater.

Het epitheton 'Brugge, Groene Schouwburg' is niet toevallig gekozen; het moet verdiend worden door het nemen van nieuwe initiatieven. Langs de vesten kunnen enkele stalen kaders functioneren als open kijkvensters op de aanwezige fauna en flora. In dergelijk kijkvenster, dat fungeert als een beeldscherm, verschijnt de natuur elke dag weer anders. Er zijn zonnige dagen en bewolkte dagen, periodes van regen en tijden van sneeuw. Telkens gedraagt de natuur zich anders, de natuur evolueert elke dag. Het zijn beelden van verstilling in een jachtige tijd. Wie voor dergelijk kader komt zitten, op de zitbanken die functioneren als een forum van onthaasting, verwondert zich over de natuur als een *traag theater*. Het is een 'Groene Schouwburg' die zich dagelijks ontvouwt en openbaart. In dat opzicht kan de Brugse Groendienst nieuwe botanische definities hanteren. Waarom niet vergeten appelrassen of verdwijnende fruitsoorten aanplanten langs de vesten? Waarom geen zone van speciale vlienderstruiken? Waarom geen uitdagend en attractief vestenbeleid, inbegrepen een actieve kunstenaarskolonie?

Van de vesten naar de binnenstad

De ecologische-Zone C (*Lappersfort*) sluit via de evenementen-Zone B (*Stationsplein*) aan op de binnenstad van Brugge, waar zich de historische-Zone A bevindt (*Gouden Driehoek*). Hoe kan Brugge-centrum zich verder inpassen als een betekenisvolle 'Groene Schouwburg'? We maken een onderscheid tussen de zomerperiode en winterperiode.

De zomermaanden : outdoor

Tijdens de toeristische zomermaanden wordt vooral de Gouden Industriehoek overrompeld door ontelbare bezoekers. Toch situeren zich ook daar reeds de prille tekenen van een groene stad. Enkele voorbeelden. De kunstenaar *Kris Van Hemelrijck* is met zijn jaarlijkse bloemsculpturen (op hoge palen) en grassculpturen sinds lang ingeburgerd in Brugge (o.a. te zien op Stationsplein, OLV-Kerk, Komvest en Rolweg, tuin van Guido Gezelle). Ook de kaaimuren van de reien worden bij restauraties stevast behandeld met organische mortel, waardoor de begroeiing gegarandeerd blijft. De afbraak van vervuild slib in het kanaal de Reie wordt bewerkstelligd door biologische producten. Dit vormt een beginnend verhaal, dat nog verder ontwikkeld kan worden. Misschien zal ooit de stadsadministratie overschakelen op het gebruik van chloorvrij papier? Tal van mogelijkheden dienen zich aan om Brugge te leren begrijpen als een ecologisch zelfbewuste stad, waarbij ook een beroep zal worden gedaan op de bewoners. Bruggelingen in de ganse binnenstad worden daarom gestimuleerd om hun gevels aan te kleden met een bijzondere bloemenpracht, waarbij her en der in het straatbeeld alweer een ouderwetse 'volière' verschijnt. Bewoners die terracotta dakpannen willen vervangen door een isolerend mosdak, krijgen een subsidie toegezegd. En er wordt een peterschap en meterschap voorgesteld, waarbij onze stadsgenoten een stuk 'Natuur' in de binnenstad kunnen adopteren via een stichting. Kortom: Brugge investeert op weldoordachte wijze in zijn *decor*.

Daarmee wordt de binnenstad in wezen een *uitloper* (!) van de ecologische-Zone C, het Lappersfortbos. Op onvermoede plaatsen in Brugge-centrum duiken nu *in deze geest* nieuwe initiatieven op. Afhankelijk van de projectgrootte (cf. organisatie, budget) kunnen nationaal of internationaal bekende kunstenaars aan de slag gaan in de publieke ruimte, teneinde het decor van Brugge op bijzondere wijze aan te vullen. Daarmee is het Bronzen Tijdperk van Canestraro/Depuydt & C° voorbij. De Britse beeldhouwer David Nash werkt met natuurlijke groeiprocessen, zoals met levend hout dat droogt, barst en verkleurt. Bepaalde werken steekt hij ook in brand, waarbij het geblakerde gedeelte evolueert. Ook de Italiaan Giuseppe Penone, die tijdens 'Brugge 2002' een werk bracht in het Groot Seminarie, hanteert fysieke veranderingen en denkprocessen als norm. In ons eigen land zijn andere namen bekend: Bob Verschuere werkt met wind, licht en planten en plaatst vegetale installaties. Geleidelijk aan bracht hij de natuur binnen in de tempels van cultuur: musea, galeries en kunstencentra. Hugo Duchateau maakt assemblages en installaties, o.a. de wisselwerking tussen ladder en boom. Dit alles is slechts een kleine greep uit zeer vele mogelijkheden, van vroeger tot nu.

De wintermaanden : indoor

Tot de belangrijke problemen in de binnenstad behoort de toekomst van het onroerend erfgoed. Dikwijls weet de stad zich met grote, leegstaande panden geen raad. Hotelstop of niet, vaak is de toeristische industrie de enige sector die soelaas kan brengen. Op die manier

komen verfrissende ideeën nooit aan bod. 'De Groene Schouwburg van Brugge' biedt enig alternatief. Het openlucht 'Natuurmuseum voor Hedendaagse Kunst' in de ecologische-Zone C (Lappersfortbos), kan moeiteloos een pendant krijgen in de binnenruimten van een historisch gebouw. Daaraan kunnen zich dan (internationale) intelligentsia verbinden. *Cultuur* betreedt dan niet enkel het domein van de *natuur*, maar tevens het terrein van de *wetenschap*. Zo ontplooiën zich nieuwe mogelijkheden voor een geïntegreerde aanpak.

Gegeven een verlaten site, bijvoorbeeld het voormalige OCMW in de Karthuizerinnenstraat. Daar wordt ons nieuw 'Museum' ingericht, waarbij de kruisbestuiving tussen natuur, cultuur en wetenschap centraal staat. Biotechnologen komen er de zaken tonen waarmee zij in hun laboratoria experimenteren. Een groot publiek wordt nu geconfronteerd met nieuwe diersoorten: de chimaera's. Deze term refereert aan het mythische Griekse wezen met het hoofd van een leeuw, het lichaam van een geit en de staart van een slang. Wetenschappers ontwikkelden een technologie met embryonale stamcellen, die voor het eerst eind jaren '80 met succes werd ingevoerd. Zo verscheen reeds de 'Gaap': de versmelting van een geit en een schaap. Soortgelijke experimenten werden ook uitgevoerd met kippen en kwartels. Ook de Amerikaanse bio-kunstenaar Joe Davis komt: hij levert transgenetische konijnen en multiculturele bastaardkippen. Het schimmige gebied van deze bio-kunst wordt bekend terrein in Brugge: Davis is de vader van een nieuwe generatie artiesten die actief zijn in het grensgebied tussen kunst en biotechnologie. Dat is niet altijd een geruststellende gedachte: ook de bacterie-kunstenaar Steve Kurtz tekent present. Kurtz behoort tot de *Interventionists*, kunstenaars die zich bemoeien met de samenleving en de rol van de markteconomie en de biotechnologie daarin. Groepjes van kunstenaars in San Francisco, die zich biopunks noemen, mengen zich in het debat. Steeds meer kunstenaars gaan aan de slag met biotechnologie: een bekend 'kunstwerk' uit 1999 is GFP-Bunny, een fluorescerend konijn van Eduardo Kac. Zo'n konijn is in Brugge te zien, desnoods op video. Olafur Eliasson, die wereldberoemd werd met zijn 'Zonsopgang' in de hal van de Londense Tate Modern, pakt uit met een installatie die dwingt om na te denken over de wijze waarop je de natuur kunt beïnvloeden ('Notion/Motion'). Ook kunstenaars van eigen bodem ontbreken niet op het appel: Koen Vanmechelen is sinds jaren bezig met het kruisen van verschillende kippenrassen uit uiteenlopende landen tot een 'wereldkieken'. Peter De Cupere exposeert organische materialen als geurkunstenaar. Wim Delvoye maakt sinds lang furore met zijn 'Cloaca' (kakkemachine) en/of zijn getatoeëerde varkens. Laten we gauw besluiten: dit permanente rariteitenkabinet lokt bijzonder volk naar Brugge. En er ontwikkelt zich een bijzondere bezoekersstroom, die afwijkt van het reguliere pulptoerisme. Misschien komt dit Brugse Biotechnologisch Museum nu nog over als een vreemde eend in de bijt? Daarom deze nevengeachte: Brugge heeft in het vlak van hedendaagse technologie nog altijd niets bewezen. Toch kan het anders: in Linz, Oostenrijk loopt sinds 1979 het jaarlijkse 'Ars Electronica'. Het werd een van de belangrijkste forums ter wereld rondom elektronische kunst: waar was Brugge mee bezig in 1979? Welke fundamenten leggen wij dan in 2006?

Indoor/Outdoor: de Groene Schouwburg van Brugge

De biënnale *Art Grandeur Nature* in Parijs (1998) stelde kunstwerken op in situ, met wereldvermaarde deelnemers. De 350 ha groenzone *Parc Départemental de La Courneuve* wordt er jaarlijks bezocht door drie miljoen mensen. Het belangwekkende van het denkspoor Zone A, B & C is dat het Lappersfortbos daarin een voortrekkersrol krijgt toebedeeld voor een vernieuwend cultureel beleid in Brugge-centrum. Een geïntegreerde benadering moet in Brugge een aantal mythes doorprikken. Bijvoorbeeld dat een vijfjaarlijks geplande grote

tentoonstelling (Memling 2005, de Vlaamse Primitieven 2010) erin kan slagen om Brugge in de belangstelling te houden als een belangwekkende stad. Dat is allerm minst zo. Wel integendeel: het vergt een jaarlijkse, zoniet dagelijkse inzet met constante resultaten om zich als stad internationaal te profileren. 'De Groene Schouwburg' beantwoordt daarom aan een duurzame termijnvisie. Altijd weer kunnen nieuwe installaties plaatsvinden, zowel indoor als outdoor, volgens de budgettaire mogelijkheden van het moment. Er is m.a.w. sprake van een vernieuwende continuïteit. Van bijzonder belang is dat de verschillende overheden met elkaar zouden samenwerken. Neem de prachtig herstelde Sint-Salvatorskathedraal die eigendom is van de Provincie, maar die weggedrukt wordt door de bomen van de Stad. Ook de bomen bij het magnifieke Paradijsportaal (OLV-Kerk) beschadigen er de recent uitgevoerde restauraties. Het zou passend zijn om deze bomen te vervangen door het lichtere werk van eco-conceptuele kunstenaars. De grandeur van ons historisch erfgoed kan dan alleen maar winnen aan belang.

De uitdaging is om een amalgaam van kunstenaars en wetenschappers samen te brengen in een coherente visie op de verdere ontwikkeling van Brugge. Daaruit kan een 'groene spin off' ontstaan: *culturele* kennis over de *natuur* als een middel om ook nog andere *economische* activiteiten aan te trekken. Voorbeeld: een handelsmissie van de Vlaamse regering was eind 2005 te gast in het explosief vervuilende China. Onze politieke gezanten, aangevoerd door Yves Leterme, gingen er vooral biotechnologische en milieutechnologische toepassingen bepleiten. In deze optiek zou het mooi meegenomen zijn dat Brugge zich aandient als het intellectuele centrum van deze gedachte(n), door zich met zijn decor te presenteren als een 'Groene Schouwburg', waar ook specifieke en grootschalige congressen georganiseerd worden (zie: Evenementen-Zone B). Daarmee kunnen we dan uitpakken in China, want het gaat om een middel om dit soort zakentoeerisme uit te nodigen. Het nieuwe imago zou de stad zeker ten goede komen, nu het hoogste goed in het huidige Brugge erin bestaat te streven naar maximale consumptie. Moet de stad overgeleverd blijven aan zoveel intellectuele oneerlijkheid? Het kan anders, want de hedendaagse kunst heeft geen overheersende stijl. Iedereen kiest zijn eigen thema, medium en techniek. Het is aan de politici om hier inspiratie uit te putten en een ambitieuze visie voor te leggen voor het welzijn van onze stad.